

Lindberg – förundersökning vid Göingegården

Rapport 2020:67
Arkeologisk förundersökning

Hallands län, Halland, Varbergs kommun,
Lindbergs socken, Göingegården 1:13,
L1996:6205, Lindberg 205:1

Gisela Ängeby

Arkeologerna

Statens historiska museer

Våra kontor

Linköping

Lund

Möndal

Stockholm

Uppsala

Kontakt

010-480 80 00

info@arkeologerna.com

fornamn.efternamn@arkeologerna.com

www.arkeologerna.com

Arkeologerna

Statens historiska museer

Rapport 2020:67

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.

Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se>

Innehåll

Inledning	4
Beskrivning av området och närliggande fornlämningsbild	4
Metod och genomförande	4
Resultat	5
Tolkning	5
Referenser	6
Administrativa uppgifter	6

Derome Hus AB planerar för husbyggnation inom fastigheten Göingegården 1:13. Detaljplaneläggningsen berör fornlämning Lindberg 205:1, ett 4 000 kvadratmeter stort område registrerat som boplat. Vid förundersökningen dokumenterades ett sparsamt antal lämningar; en härd, några gropar och ett fåtal stolpfärgningar. Samtliga undersöktes vid förundersökningen. Inga fynd påträffades, ej heller fanns material för ¹⁴C-analys. Lämningarna tolkas som spår efter ett extensivt utmarksbruk.

Inledning

Derome Hus AB planerar i samarbete med Varbergs kommun för husbyggnation inom fastigheten Göingegården 1:13.

Detaljplaneläggningsen berör fornlämning Lindberg 205, en yta omfattande cirka 4 000 kvadratmeter med lämningar av boplatsskarakter funna vid en arkeologisk utredning 2004. Inför arbetet med detaljplanen har en förundersökning utförts av fornlämningen, belägen i öppen åkermark.

Beskrivning av området och närliggande fornlämningsbild

Den förundersökta fornlämningen är belägen i plan öppen åkermark som gränsar till Lindbergsvägen i norr. Strax öster om Lindberg 205:1 finns i Forndok registrerat ett långsmalt område som betecknar fyndplats för slagen flinta (Lindberg 201:1). Fynden gjordes i ploglager och i markytan i samband med provschaktningar för en gasledning men materialet var av den karaktären att en fortsatt undersökning inte bedömdes som motiverad (Bramstång & Svedberg 2001).

Omkring 400 meter åt sydsydost om påträffades vid 2004 års utredning tre kokgropar/härddar och lika många stolpfärgningar samt en oregelbundet formad grop (Lindberg 206:1). En kokgrop utgrävdes till hälften. Anläggningen var 1,5 meter i diameter och 0,25 meter djup. Den innehöll rikligt med skörbränd sten och kolhaltig jord.

Metod och genomförande

Förundersökningen genomfördes medelst sökschaktsgrävning med maskin. Matjorden banades av skiktvis och kontrollerades med avseende på förekomsten av eventuella fynd. Samtliga framschaktade anläggningar grävdes ut till hälften. Schakt och anläggningar inmättes med RTK-DGPS och har bearbetats vidare i ArcMap/Gis. Inga naturvetenskapliga analyser har utförts, i brist på lämpligt material.

Resultat

Vid förundersökningen öppnades tio sökchakt. Bredden var närmare fyra meter och schaktens längd varierade mellan 8 och 20 meter. Totalt påträffades fyra lämningar; en härd, två gropar och en stolpfärgning. Lämningarna låg som framgår av planen i figur 3 utspridda. Härden var 0,7 meter diameter stor med ett ringa djup av 0,06 meter. Groparna hade en svagt humös fyllning och var i avsaknad av fynd eller kol anonyma till karaktären. Den största var 1,35×1 meter stor och upptill 0,15–0,2 meter djup. Samtliga lämningar var mer eller mindre skadade av plog. Inga fynd påträffades, ej heller material för ¹⁴C-analyser.

Samtliga anläggningar kom att undersökas inom ramen för förundersökningen. En fortsättning i form av en slutundersökning ansågs inte vara motiverad. Ur antikvarisk aspekt bedöms Lindberg 205:1 sålunda som undersökt och borttagen.

Tolkning

Vid en utredning av ett större planområde år 2004, då fornlämningen upptäcktes, dokumenterades två gropar/stolpfärgningar och två härdar. Förundersökningen resulterade i ett begränsat antal lämningar. Sammanfogade med de spår som dokumenterades vid utredningen ges här bilden av en plats som i första hand hypotetiskt vittnar om utmarksbruk inom ramen för ett betesdriftssystem, eller odlingsverksamhet, under förhistorisk tid, förmodligen äldre järnålder eller möjligen yngre bronsålder. Emellertid saknades fynd och material för ¹⁴C-analyser.

Enstaka härdar eller kokgropar och andra subtila spår som kan vara lämningar efter enkla vindskydd och liknande, och som inte har koppling till den sedvanliga boplatskontexten, är ändå en relativt vanlig fornlämningskategori, i Forndok ofta kategoriserad som ”övrig kulturhistorisk lämning”. Flera studier kan emellertid visa att när den typen av sporadiska forntidspår hittas, och när de belyses närmare i en större landskapskontext, ser de ut att kunna infogas som komponenter i ett välorganiserat system av betesdrift, med djuren på utgång huvudsakligen året om, eller haft koppling till en odlingsverksamhet (Pettersson 2006, Munkenberg 2015).

Dokumenterade fornlämningsspår inom Lindberg 205:1 efter förundersökningen kan inte beskrivas som spår efter bosättning i traditionell mening, i mening av hus där människor bott och verkat. Den närmast troliga tolkningen av dem är att de speglar aktiviteter inom ramen för utmarklandskapets extensiva bruk. På de lokaler där härdar/kokgropar förekommer som enstaka anläggningar, som Lindberg 205:1 kan exemplifiera och sannolikt även Lindberg 206:1, anses de framförallt ha använts till matlagning och som ljus och värmekällor för de människor som vallat djuren. De enstaka härdarna torde alltså kunna representera en slags herdeplatser i bruket av extensivt nyttjade utmarker.

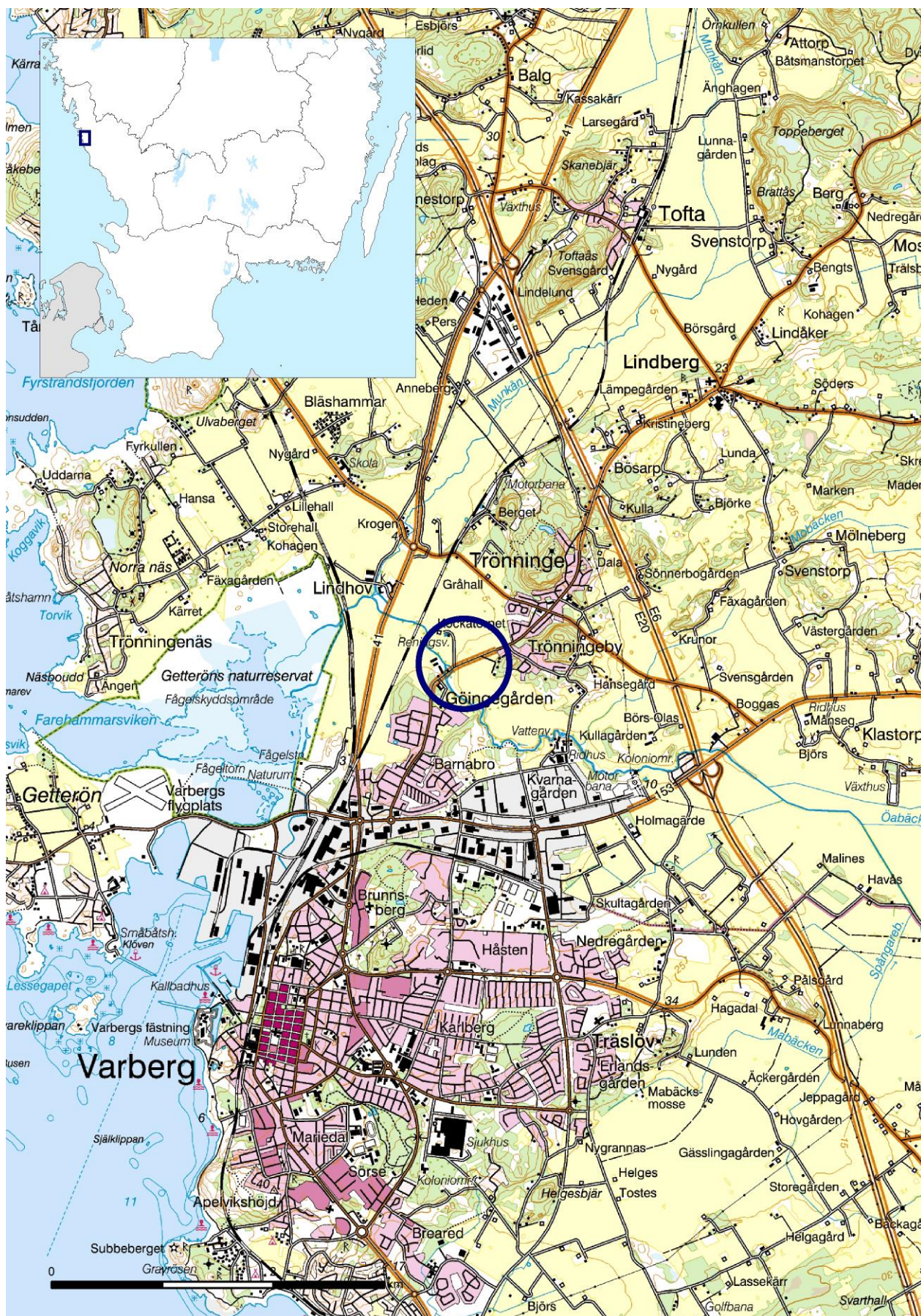
Referenser

- Bramstång, C. & Svedberg, V. 2001. Utredning för gasledning från Varberg Nord till Varberg. Halland, Lindbergs socken, Trönninge 1:3 m. fl. RAÄ 129. UV Väst Rapport 2001:36. Arkeologisk Utredning. Riksantikvarieämbetet.
- Munkenberg, B-A. 2015. Bara en härd! I: in Situ Archaeologica vol. 11, Göteborgs universitet.
- Petersson, M. 2006. Djurhållning och betesdrift. Djur, människor och landskap i Västra Östergötland under yngre bronsålder och äldre järnålder. Stockholm/Uppsala.
- Ångeby, G. 2004. Göingegården. Halland, Lindbergs socken, Göingegården 1:3. Arkeologisk utredning, UV Väst Rapport 2004:27. Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar.

Administrativa uppgifter

SHMs dnr: 512-01208-2019.
Länsstyrelsens dnr: 431-7641-2019.
Uppdragsnr: 202000137.
SHMs projektnr: 730614381.
Intrasisprojekt: A2019_214.
Undersökningstid: 24–26 februari 2019.
Projektgrupp: Gisela Ångeby.
Underkonsulter: Mantum Entreprenad
Exploateringsyta: 4 000 kvadratmeter.
Undersökt yta: 296 kvadratmeter.
Läge: Fastighetskartan, 5B 8h Lindberg SV.
Koordinatsystem: Sweref 99 TM.
Höjdsystem: Rikets, RH 2000.
Dokumentationshandlingar: Digitala dokumentationshandlingar lagras tillsammans med Intrasisdatabasen.
Fynd: –.

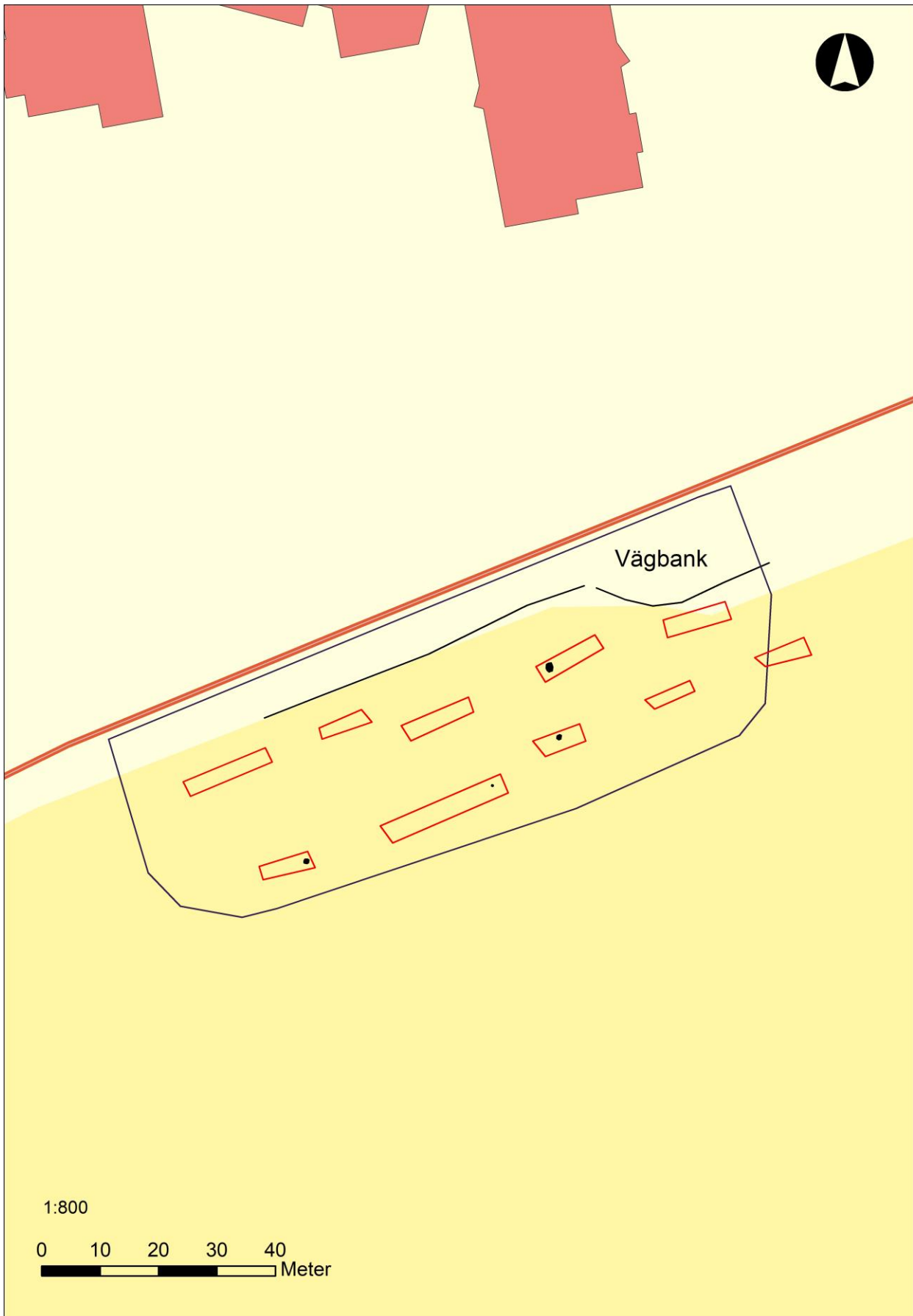

Figur 1. Läget för undersökningen markerat på utsnitt ur GSD-Terrängkartan, skala 1:50 000, och Sverigekartan.

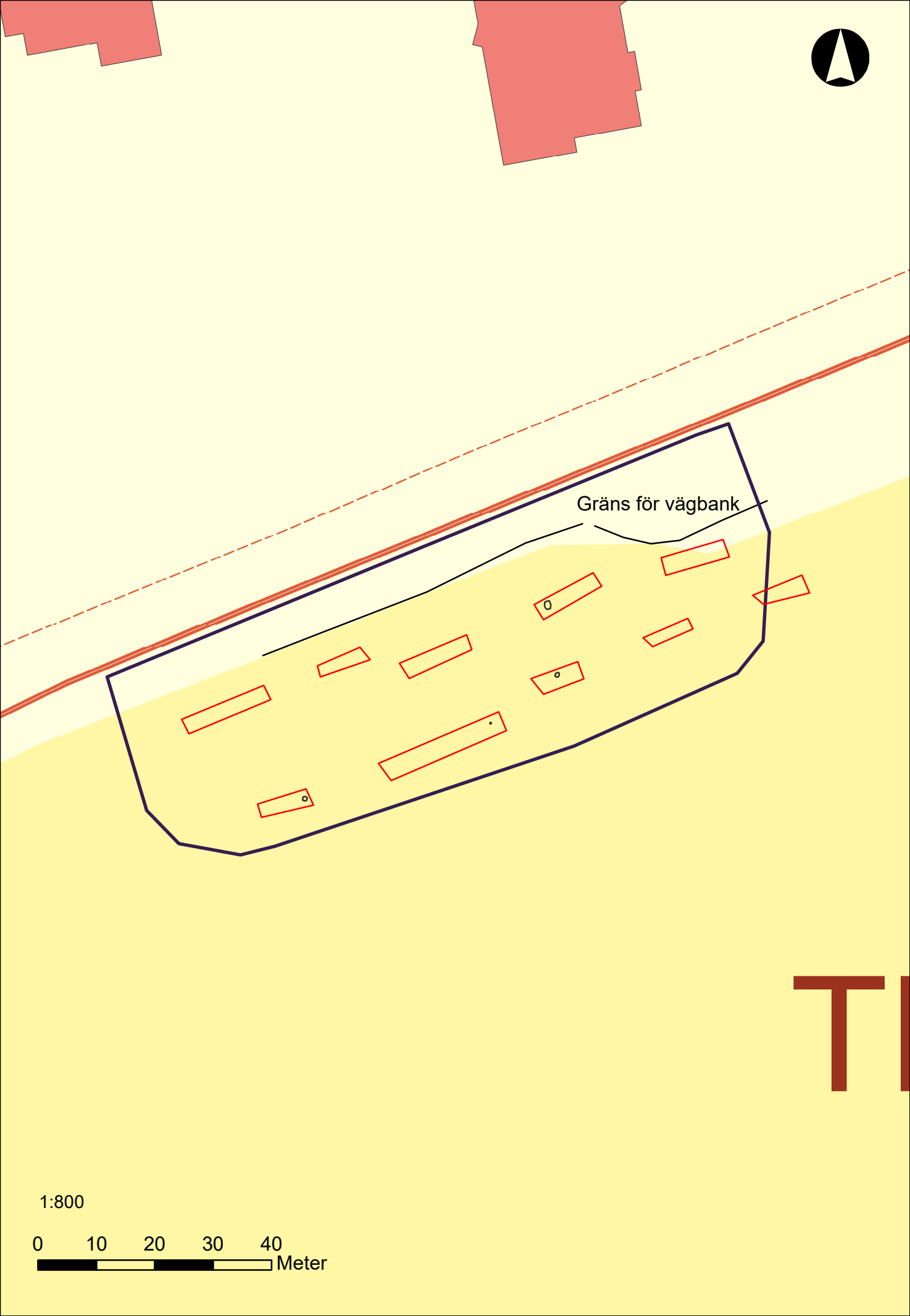
Figur 3. Plan över undersökta schakt och anläggningar markerade på utdrag ur GSD-Fastighetskartan. Skala 1:800.

Figur 4. Sökschaktsgrävning inom Lindberg 205:1 Foto från sydost: Gisela Ängeby.

Gräns för vägbank

1:800

0 10 20 30 40 Meter

TI

GÖINGEGÅRDEN

TRÖNNINGETRÖNNINGE

TRÖNNINGETRÖNNINGE

TRÖNNINGETRÖNNINGE

GÖINGEGÅRDEN

